

- **Min favorittlærer** | 22 – Hun hadde en naturlig autoritet
- **Fotoreportasjen** | 28 Vintergleder
- **Intervju** | 24 Lærer norsk på jobben
- **Frisonen** | 33 Løye med revy

UTDANNING

6

1. APRIL 2016

utdanningsnytt.no

Gratisløsninger
tar over i skolene

Google-skolen

Knut Hovland
Ansvarelig redaktør
kh@utdanningsnytt.no

Harald F. Wollebæk
Sjef for nett, desk og layout
hw@utdanningsnytt.no

Paal Svendsen
Nettredaktør
ps@utdanningsnytt.no

Ylva Törngren
Deskjournalist
yt@utdanningsnytt.no

Sonja Holterman
Journalist
sh@utdanningsnytt.no

Jørgen Jelstad
Journalist
jj@utdanningsnytt.no

Kirsten Ropeid
Journalist
kr@utdanningsnytt.no

Marianne Ruud
Journalist
mr@utdanningsnytt.no

Kari Oliv Vedvik
Journalist
kov@utdanningsnytt.no

Inger Stenvoll
Presentasjonsjournalist
is@utdanningsnytt.no

Tore Magne Gundersen
Presentasjonsjournalist
tmg@utdanningsnytt.no

Ståle Johnsen
Bokansvarlig / korrekturleser
sj@utdanningsnytt.no

Synnøve Maaø
Markedsjef
sm@utdanningsnytt.no

Randi Skaugrud
Markedskonsulent
rs@utdanningsnytt.no

Hilde Aalborg
Markedskonsulent
ha@utdanningsnytt.no

Anita Ruud
Markedskonsulent
ar@utdanningsnytt.no

Henriette Myklebust Øye
Markedskonsulent
hmo@utdanningsnytt.no

Linda Sjødal
Markedskonsulent
ls@utdanningsnytt.no

12

● **Hovedsaken:**
I VILDEN SKY

Personvern for elever som bruker digitale læringsverktøy kan være en usikker affære. Ved Rosenborg skole i Trondheim bruker elevene en skyløsning fra Google.

● **Frisonen** 33

Lilly Eileen Lebius kom til Norge fra Tyskland som au pair for ni år siden og utdannet seg til lærer. I fritiden spiller hun revy på klingende jærdialekt.

Innhold

Aktuelt	4	På tavla	34
Aktuelt navn	11	Innspill	36
Hovedsaken	12	Debatt	42
Kort og godt	20	Kronikk	48
Ut i verden	21	Stilling/kurs	50
Min favorittlærer	22	Lov og rett	55
Intervju	24	Fra forbundet	56
Reportasje	26		
Glimt	27		
Fotoreportasje	28		
Friminutt	32		
Frisonen	33		

22

● **Min favorittlærer**

Andreas Wahl er fysiker og profesjonell formidler av naturvitenskap. Kanskje ikke så rart at det er læreren i realfag og naturfag, Reidun Bue Andreassen, han husker best fra barneskolen.

Hovedsaken

DIGITALT PERSONVERN

Sikkerhet i skyene

Googles nettbaserte løsninger for skolebruk er blitt en sentral del av hverdagen for Kristin Hartmann Meland og Simen Skjefeldal, som begge er elever på 9. trinn ved Rosenborg skole i Trondheim. Nå skal nettgigantens verktøy tas i bruk på alle skolene kommunen.

Flere nettgiganter satser nå for fullt på å lage digitale løsninger med skylagring for skolebruk. Å ivareta elevenes personvern blir en stadig større utfordring for skoleeiere og lærere.

Gratis- passasjerene

Google tilbyr omfattende gratisløsninger skreddersydd for skolebruk. Gevinsten ligger i å få elever som Kristin og Simen til å bli trofaste Google-brukere.

TEKST Jørgen Jelstad | jj@utdanningsnytt.no
FOTO Ole Martin Wold

Alle de store IT-selskapene satser inn mot skolemarkedet. Apple og Microsoft har hatt et godt grep om skolene, men nå er Google i ferd med å ta over hegemoniet. Gjennom å gi bort sine digitale løsninger gratis og tilby svært billige Google-maskiner kalt Chromebooks, er Google godt i gang med å erobre framtidens elever.

– Skolemarkedet er kjempeattraktivt. Alle store selskaper ser på dette markedet. Det er klart det er attraktivt å ha tilgang til de framtidige kundene, sier June M. Breivik.

Hun er utviklingssjef for e-læring ved Learning-Lab ved BI og har også skrevet boken «Læring i en digital tid».

Google-marked

Da magasinet Wired i januar i år intervjuet lederen for produktutvikling i Google, Zach Yeskel, sa han at dette bare er startfasen for hva selskapet kommer til å tilby skolene. Ifølge Wired er selskaper som Facebook og Google veldig bevisste på hvor viktig det er å hekte unge brukere på sine digitale løsninger.

– De er framtiden. En dag er det de som er i arbeidslivet, sa Yeskel til Wired.

June M. Breivik mener digitale aktører som Google, Facebook, Microsoft og Apple er en del av hverdagen vår, enten vi liker det eller ikke. De kan ikke stenges ute.

– Skolen kan ikke være en boble fristilt fra samfunnet. Elevene må lære seg å bruke dette i skolen. Hvis de ikke lærer det der, hvor skal de lære det da, sier hun.

– Er det et mål for Googles skolesatsing at barna blir gode Google-brukere som voksne?

– Selvfølgelig. Det kan ligge en porsjon idealisme i å utvikle gode læringsverktøy, men Google er uansett en rå markedsaktør. Det er en ærlig sak. Forlag som produserer for skolen, driver heller ikke veldedighet. Man kan ikke demonisere Google for at de ser et marked, sier Breivik.

De store nettgigantene som vil inn i skolen, tjener pengene sine på helt andre ting enn tradisjonelt salg. Deres valuta er våre personlige data. Det er hjertet i forretningsmodellen til selskaper som Google og Facebook. Myndighetene i både EU og USA er rådville når det gjelder hvordan de skal regulere dette i et grenseløst marked.

I en rapport fra 2014 skriver Datatilsynet at bruk av nettbaserte pedagogiske verktøy i skolen kan innebære at selskapet som eier verktøyet, får detaljerte opplysninger om elevenes prestasjoner. De skriver videre at dette er noe «svært få skoler og skoleeiere har reflektert over».

– Hovedutfordringen er manglende kompetanse i skoleverket, sier Breivik.

Hun mener det trengs et oppgående lovverk, men at reguleringene ikke må bli så stramme at det stenger de digitale verktøyene ute fra skolen.

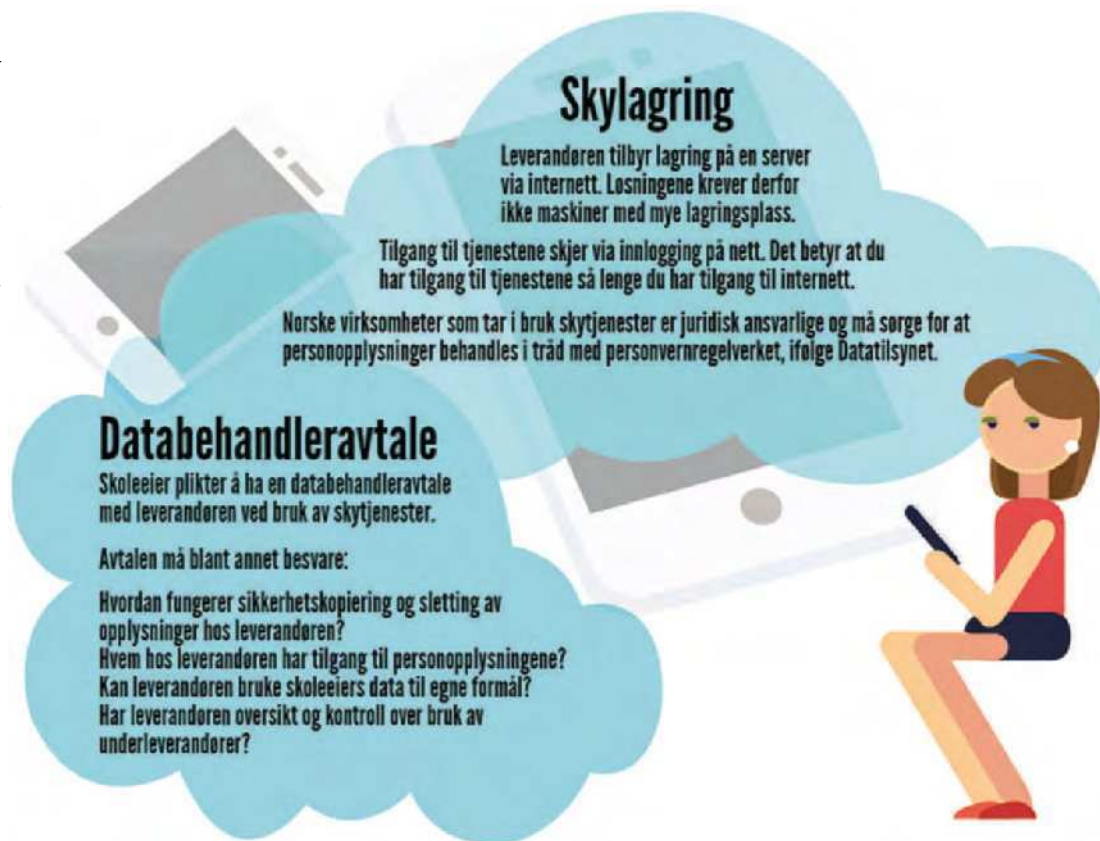
– Vi må snakke mer om hva slags data elevene legger igjen; hva skjer med dem, hvem eier dataene og hvordan kan de brukes. Dette er de interessante diskusjonene, ikke om vi skal eller ikke skal bruke disse verktøyene, sier Breivik.

Den diskusjonen er godt i gang i Trondheim. Der ruller de nå ut Google i alle skolene i hele kommunen.

50 millioner elever over hele verden bruker Googles skoleløsning Google Apps for Education. I løpet av bare et par år har Google kapret en stor del av markedet. Blant de nye brukerne er Simen Skjevdal og Kristin Hartmann Meland på Rosenborg skole i Trondheim.

Google-kommunen

– Jeg husker at vi på barneskolen hadde en datatralle som hele klassen brukte. Det var ikke engang nok maskiner til alle, sier Kristin Hartmann Meland.

Hun og Simen Skjevdal er elever på 9. trinn på Rosenborg skole i Trondheim.

– Sånn, nå har jeg delt dokumentet med Kristin, sier Skjevdal.

Han viser fram et skjermbilde som er velkjent for alle med en Google-konto. Dokumentet på skjermen er med et tastetrykk også tilgjengelig for medelev Kristin, uansett hvor hun måtte befinne seg i verden. De to kan skrive og redigere det samme dokumentet.

Da ledelsen i Trondheim kommune i 2014 bestemte seg for en real oppgradering av IKT-opplegget i alle skolene, visste de ikke hva de ville ende opp med.

– Vi så at bruken av IKT varierte veldig fra skole til skole og fra lærer til lærer. Utstyret var også av varierende kvalitet og tilgjengelighet. Vi ønsket å få til et løft og startet prosjektet «IKT i Trondheim-skolen», sier Leif Cato Larsen Gjershaug, spesialkonsulent ved oppvekstkontoret i kommunen.

I kommunen fant de ut at de ønsket en skyløsning, det vil si programmer som gjør at arbeidet gjøres i en nettleser og lagres på en server i nettskyen, ikke lokalt på maskinene. I pilotprosjektet ved Rosenborg skole testet de to verktøy. En klasse testet Google Apps for Education (GAPE) og Chromebooks, Googles egen bærbar pc-løsning. En annen klasse testet Microsofts løsning

Office 365. Valget falt på Googles GAPE.

De to elevene forteller at Chromebook er rask å skru på og komme i gang med.

– Det er autolagring i GAPE, noe som gjør at vi ikke trenger å være redd for å miste noe. Og ved gruppeoppgaver er det mye lettere å dele dokumenter og andre ting med de andre i gruppa, sier Skjevdal.

I GAPE får elevene og lærerne tilgang til en spesialversjon av Googles løsninger for e-post, tekstbehandling, regneark, presentasjonsverktøy og annet som er relevant i skolesammenheng.

– Alle elevene synes dette er lett å sette seg inn i. Vår generasjon er så vant til digitale løsninger, sier Skjevdal.

Google-tiltro

I kommunen visste man at personvern ville bli en utfordring. Det er et felt hvor Google ikke har det beste ryktet gjennom masseinnsamling og salg av data om brukerne.

– GAPE er noe helt annet enn en privat Google-konto. GAPE er reklamefri, og gjennom en databehandleravtale forplikter Google seg til ikke å skumme gjennom dataene etter informasjon som de kan bruke videre, sier Gjershaug.

Når en elev slutter på skolen, vil også elevens data slettes fra skytjenesten.

Gjershaug sier at utviklingen på personvernfeltet skjer så fort at det er et kontinuerlig arbeid å holde seg oppdatert.

– Det har vært litt overveldende og har tatt mye tid og ressurser. Jeg skjønner at personvernbiten

● Nyttige nettsider

personvernskolen.no

– her finner du veiledere for håndtering av personopplysninger i skolen ved bruk av digitale verktøy og skytjenester.

iktsenteret.no datatilsynet.no

Her kan du selv lese databehandleravtalen for Google Apps for Education:
[google.com/edu/trust/#what-are-google-apps-for-edu](https://www.google.com/edu/trust/#what-are-google-apps-for-edu)

Skoleeier må ha en egen databehandleravtale med leverandøren, i Trondheims tilfelle Google, er hva Datatilsynet og Senter for IKT i utdanningen sier om bruk av skyløsninger. Avtalen skal blant annet klargjøre at elevdataene ikke skal brukes til annet enn undervisning.

– Det har vært litt overveldende og har tatt mye tid og ressurser. Jeg skjønner at personvernbiten kan være vanskelig for mindre kommuner, sier Leif Cato Larsen Gjershaug, spesialkonsulent ved Oppvekstkontoret i Trondheim kommune.

kan være vanskelig for mindre kommuner, sier Gjershaug.

Kommunen har støttet seg til det Datatilsynet og Senter for IKT i utdanningen sier om bruk av skyløsninger. Det kreves at skoleeier må ha en egen databehandleravtale med leverandøren, i dette tilfellet Google. En databehandleravtale skal klargjøre at elevdataene ikke skal brukes til andre formål enn undervisning. I tillegg skal sikkerheten være ivarettatt, og det skal ikke være mulig å selge opplysninger videre til en tredjepart. Kommunen har også en utredningsplikt og må gjøre en risikovurdering knyttet til bruken av digitale verktøy.

– Vi gjennomfører risiko- og sårbarhetsanalyser, vi har internkontroll og vi satser mye på opplæring. Det holder ikke bare å ha en plan, det er gjennomføringen som teller, sier Gjershaug.

– Har dere tiltro til at Google overholder det de lover i avtalen?

– Hvis skyløsningen vi har valgt, ikke følger retningslinjene i Trondheim kommune, avslutter vi tjenesten. Det er ikke unikt for GAFE, det gjelder også andre tjenester som for eksempel Itslearning. Som med andre leverandører har vi ikke noe annet valg enn å stole på at de holder avtaler, sier Gjershaug.

Hele GAFE-gildet er gratis for kommunen og alle andre skoler i verden som ønsker å bruke det. Googles Chromebook er også mye billigere enn konkurrentene. Det har fått konsekvenser i skolemarkedet.

Google-bølgen

I januar i år meldte avisen USA Today at for første gang står salget av Chromebook-pc-er for over halvparten av salget til amerikanske grunnskoler. Til sammenligning var andelen i 2012 under én prosent. For øyeblikket blir tidligere markedsleder Apple overkjørt av Google.

Hver eneste skoledag aktiveres 30.000 nye Chromebook-pc-er i amerikanske skoler, skriver USA Today. Mer enn 50 millioner elever bruker GAFE.

Fleire markedsekspert er svært overrasket over hvor fort Google har kapret skolemarkedet.

– Vi ser denne kampen om tilgang til utdanningssystemet fordi alle selskapene vet hvor viktig utdanningsmarkedet er. Dette er en knallhard kamp for å komme inn i et marked som kjøper for enorme volum, sier analytiker i Futuresource, Mike Fischer, til USA Today.

I USA har Google blitt kritisert for at deres GAFE-løsning ikke skjermer elevene så godt som det gis inntrykk av. På tampen av 2015 ba personvernorganisasjonen The Electric Frontier Foundation amerikanske myndigheter om å granske GAFE for brudd på en forpliktelse kalt Student Privacy Pledge som selskapet har skrevet under på. I den avtalen lover Google at elevenes data ved skolebruk ikke skal brukes til annet enn nettopp det, skolebruk.

Organisasjonen skriver i sin klage at en synkroniseringsfunksjon i nettleseren Chrome gjør Google i stand til å spore det meste elevene gjør på nett. Google tilbakeviser anklagene gjennom

«Å legge alt i hendene på en IT-gigant som lever av å selge personlige data, er risikabelt.»

Øystein Imsen,
lærer og bedriftseier

å vise til at dette er aggregerte data som ikke er identifiserbare på personnivå, og at dataene ikke brukes til å analysere elevenes atferd, kun til «en helhetlig bedring av tjenestene våre».

Fire studenter ved University of California har gått til søksmål mot Google fordi selskapet i april 2014 innrømmet at de fram til da skummet gjennom og analyserte dataene i e-postsystemet i GAFE. Google annonserte i en bloggpost i 2014 at de har fjernet dette fra systemet, så slike data ikke lenger brukes til å skreddersy reklame for brukerne.

En ekspert på personvernlovgivning og internett ved University of California, Chris Jay Hoofnagle, kommenterte til The Washington Post at han er bekymret for langt mer enn at slike data skal bli brukt til målrettet reklame.

– Google kan bruke informasjonen de får fra e-poster til egne formål, formål de ikke trenger å fortelle oss hva er, sa Hoofnagle til avisen.

Google ønsket ikke å kommentere søksmålet overfor The Washington Post.

Google-skepsis

– Google har mange gode løsninger, som for eksempel kart, skriveverktøy, skylagring og YouTube. I tillegg er de gratis, sier Øystein Imsen.

Det ligger et stort «men» og lurte bak ordene til Imsen. Han er lærer og driver firmaet Digitalpedagogene, som jobber med digital utvikling i skolene.

– Skylagring står sentralt i Googles skoleverktøy GAFE, og flere lærere ser at det fungerer bedre enn andre løsninger. Begeistringen tar fort overhånd,

– **Googles produkt** er deg og informasjonen du gir fra deg. Når en slik forretningsmodell er hele grunnlaget for selskapet, bør man være ekstra forsiktig med å ta dette inn i skolen, sier Øystein Imsen.

for her er det utfordringer som handler om alt det vi ikke ser. Det dreier seg blant annet om personvern, sier Imsen.

Han sier at forretningsmodellen til aktører som Google og Facebook er en utfordring for skolefolk. Han viser til at Google på kort tid har blitt verdens største IT-selskap uten å ta betalt for produktene sine.

– Googles produkt er deg og informasjonen du gir fra deg. Når en slik forretningsmodell er hele grunnlaget for selskapet, bør man være ekstra forsiktig med å ta dette inn i skolen, sier Imsen.

Han sier han selv har gjort mange feil med bruk av digitale verktøy som lærer i skolen.

– Mine tidligere eksperimenter med bruk av Google og Facebook i skolen var ikke forsvarlige med henhold til elevenes personvern. Jeg skjønner det nå, sier Imsen.

Han mener imidlertid ikke at svaret nødvendigvis er å stenge selskapene helt ute fra skolene.

– Men vi må kunne ta det i bruk i skolen uten risiko for at de for eksempel samler informasjon fra e-postene til elevene. Google må tas i bruk fordi det er bra, ikke fordi det er billig, sier Imsen.

Han sier det trengs en kraftig kompetanseheving ute i kommunene for å få til forsvarlige løsninger.

– Gjennom skyteknologien kan kommunene også overlate driften til Google. Da mister kommunene muligheten for kontroll. Å legge alt i hendene på en IT-gigant som lever av å selge personlige data, er risikabelt. Da fraskriver man seg ansvar, sier Imsen.

– **Vi skjønner** at Google går inn i skolemarkedet fordi de vil ha flest mulig trofaste Google-brukere. Men det samme gjelder også Apple, Facebook og andre store teknologiselskaper, sier Ståle Tømmerås, lærer på Rosenborg skole.

Han mener databehandlingsavtalene kan være en form for falsk trygghet.

– Det er ikke leverandørens ansvar å følge opp avtalen. Det er kommunenes ansvar. Leverandøren kan skrive hva som helst på en serviett og levere til kommunen, uten at de ansvarliggjøres. Det er kommunene som må stå inne for alt som ligger i avtalen, sier Imsen og sukker.

– Dette feltet er umodent. Samtidig må det gå an å finne en balanse i dette, for skoleutviklingen henger langt etter på det digitale feltet, og Googles tjenester er kommet for å bli.

Google-baktanken

På Rosenborg skole sitter elevene Simen og Kristin og viser fram fagmappene i GAFE, en for hvert fag. Digitale innfødte som de er, er de godt kjent med nettets mange sider.

– Jeg husker jeg var i en nettbutikk og så på en kjole jeg hadde lyst på. Like etterpå kom det opp en annonse på en annen nettside for akkurat den samme kjolen. Da tenkte jeg «oi, det var tilfeldig», sier elev Kristin Hartmann Meland og ler av den nå tapte naiviteten.

Hun vet godt at nettselskapene samler inn data om henne hver gang hun er på internett.

– Det er litt ubehagelig å tenke på, men hvis det ikke brukes til skade for meg, tror jeg det går bra. Jeg vet at hvis jeg legger ut noe på for eksempel Instagram, er det der ute for alltid. Derfor legger jeg ikke ut noe jeg ikke synes er greit at alle ser, sier Meland.

Lærer på skolen, Ståle Tømmerås, understreker

at GAFE har en helt annen personvernpolicy enn en privat Google-konto.

– Men vi er ikke naive heller. Vi skjønner at Google går inn i skolemarkedet fordi de vil ha flest mulig trofaste Google-brukere. Men det samme gjelder også Apple, Facebook og andre store teknologiselskaper. De har en baktanke, sier Tømmerås.

Han sier det i startfasen er mye som er nytt for skolen og lærerne.

– Vi jobber, og må fortsette å jobbe med bevisstgjøring. Alle lærere skal gjennom kursopplegget iktplan.no med Senter for IKT i utdanningen. Der tar de for seg mange av problemstillingene knyttet til personvern, sier Tømmerås.

Elev Simen Skjevdal er enig i at det må være forskjell på privat bruk og kontoer til skolebruk.

– På skolen kan ikke elevene selv velge hva de vil bruke av løsninger. Vi må gjøre det skolen ber oss om. Derfor er det best at brukerkontoen på skolen er skjermet, sier Skjevdal.

– Har dere tiltro til at Google overholder det de lover om personvern for elevene?

– Jeg er fornøyd med at kommunen har tatt et valg som tilbyr en løsning til alle skoler. Før vi fikk GAFE, var det opp til hver enkelt lærer hva man skulle bruke. Jeg har hørt om enkeltlærere som tidligere har bedt elevene om å opprette private Google-kontoer til skolebruk. Det var ikke helt stuereint, sier Tømmerås.

Google:

– Vår forretning bygger på brukernes tillit

Selskapet mener deres gratisløsninger utligner sosiale forskjeller, øker læringsutbytte og gjør elevene bedre rustet til å møte fremtiden.

Den norske Google for Work-sjefen Christopher Conradi svarte på Utdannings spørsmål via e-post.

– *Hvorfor jobber Google så hardt for å komme inn på utdanningsmarkedet?*

– Google jobber for å gjøre verden til et bedre sted, og utdanningssektoren er blant stedene vi ser at vi kan gjøre størst forskjell. Ved å gi lærere og elever gratis tilgang til verdensledende teknologi utligner vi sosiale forskjeller, øker læringsutbyttet og gir et sett med ferdigheter som ruster elever for fremtiden. Når man skalerer dette til millioner av mennesker, mener vi at vi faktisk gjør verden til et bedre sted. Og vi mener at ved å fokusere på brukeren, vil resten ordne seg selv.

– *Google tilbyr GAFE gratis til skoler, samtidig som dere lover å ikke bruke elevdataene til kommersiell bruk. Hvordan tjener Google penger på GAFE?*

– Google er ikke et vanlig selskap, og vi ønsker ikke å være det heller. Vi tror at ved å fokusere på brukeren, vil resten ordne seg selv. Enten vi utvikler en ny nettleser eller gir startsidene en liten oppussing, er vi alltid opptatt av at det skal være noe du har nytte og glede av, ikke bare noe vi gjør med tanke på kortsiktige interne mål eller bunnlinjen. Denne filosofien gjelder spesielt i skolesektoren, hvor vi tror verden er bedre tjent med å la utdanningsmidler gå til elevene, ikke til programvarelisenser.

– *Fire studenter ved University of California har søkt Google for tidligere å ha hentet ut data fra e-postene deres i GAFE. Og personvernorganisasjonen Electronic Frontier Foundation har meldt dere til myndighetene fordi de mener dere ikke holder personvernloftene knyttet til GAFE. Har dere noen kommentar til disse sakene?*

– Jeg kan ikke kommentere disse spesifikke sakene, men jeg kan si at Google jobber kontinuerlig med personvern og sikkerhetsfunksjoner.

– *Hvordan kan skoler og lærere stole på at Google ikke vil bruke elevdata fra GAFE til kommersiell vinning?*

– Vår forretning bygger på brukernes tillit til vår evne til å sikre deres data og vår forpliktelse til å respektere personvern på informasjon lagt på våre systemer, ved å ikke gi dette videre til andre eller bruke det på en upassende måte. Google Apps for Education hjelper skoler å administrere brukere, dokumenter og tjenester, og holde oversikt over bruk og data via dashbord. Google Apps er styrt av strenge, detaljerte personvernsregler som sikrer at vi ikke deler eller bruker informasjon som kunder har lagt i våre systemer.

Elevenes personvern er skoleeiers ansvar

– Idet elevene logger seg på en tjeneste i skoleregi, har skoleeier ansvaret, sier Harald Torbjørnsen, seniorrådgiver ved Senter for IKT i utdanningen.

I Norge arbeider Senter for IKT i utdanningen og Utdanningsdirektoratet med å få på plass bedre løsninger og veiledning knyttet til regelverket.

– Skoleeier skal vite hvilke personopplysninger som sendes til tjenesteleverandøren, hvordan tjenesten anvender denne informasjonen og hvilken eventuell ny informasjon tjenesteleverandøren genererer ut fra dette. De skal etter beste evne vurdere om data kan komme på avveie og ha tiltak for å gjøre noe med det, sier Torbjørnsen.

– *Hvor flinke er skoleeierne til dette?*

– Det er forbedringspotensial. Problemet har blant annet vært at lærere har bestilt et digitalt verktøy og bare tatt det i bruk. Men når en lærer tar i bruk en ny digital tjeneste med innlogging, pådrar de skoleeier et ansvar denne kanskje ikke engang er klar over, sier Torbjørnsen og påpeker at det er skoleeieren som får problemet hvis de blir tatt.

– Utfordringen i kommunene er at de ofte ikke har god nok kompetanse til å stille gode nok spørsmål, sier Torbjørnsen.

– Må ha orden i sysakene

Ifølge han er det først de siste par årene de store selskapene har begynt å få på plass bedre databehandleravtaler.

– Google og Microsofts Office 365 ser ut til å ha greie avtaler, men vi setter ikke noe godkjentstempel på noen av disse avtalene. Ansvaret ligger hos skoleeier, sier Torbjørnsen.

Han påpeker at foreldre og barn har innsynsrett i bruk av barnets data, og at det er disse som eier dataene.

– Skoleeier har et forvaltningsansvar. Slik har det alltid vært når det gjelder personopplysninger som navn, adresser, karakterer, elevarbeider og lignende. Utfordringen nå er at det gjøres digitalt via nettet. Leverandørene får tak i langt flere opplysninger enn før. Da må skoleeier ha et system fra start til mål. De må ha orden i sysakene, sier Torbjørnsen.

– *Frykter du et framtidsscenario hvor nær sagt alle elever for eksempel bruker verktøyene til giganten Google, og så sier Google at nå endrer vi litt på betingelsene for bruk av elevenes data?*

– Jeg gjør egentlig ikke det, så lenge vi fortsatt har de reguleringene vi har. Dette bør vi greie å håndtere. Vi må ha tyngde nok til å kunne si at enten oppfører leverandørene seg, eller så får det konsekvenser, sier Torbjørnsen.

– Betaler med personopplysninger

Senioringeniør i Datatilsynet, Martha Eike, sier de av og til får henvendelser fra skoleeiere hvor de argumenterer for å bruke et bestemt digitalt

verktøy fordi det er billigere enn andre.

– Da er det viktig å vite at da betaler man ofte med personopplysninger, sier Eike.

– *Hva med selskaper som ikke vil ha noen databehandleravtale?*

– Da skal man ikke ta dem i bruk, sier Eike.

– *Google trekkes fram som et godt eksempel av enkelte for hvordan databehandleravtalene bør være. Er dere enige i det?*

– Vi kan ikke gå god for noen. Databehandleravtalen til Google har blitt bedre, men det er fortsatt mulig å gjøre den enda bedre, sier Eike.

Retts sak ved avtalebrudd

Hun sier det ikke skal stå i databehandleravtaler at personopplysninger for eksempel kan brukes til «å forbedre egne tjenester».

– Den formuleringen er vi allergiske mot, for det betyr at leverandøren kan bruke opplysningene til nye formål, hvilket er i strid med personopplysningsloven, sier Eike.

– *Er det naivt å tro at disse selskapene ikke vil sno seg rundt eventuelle avtaler og bruke dataene til egen vinning?*

– Skoleeierens forsikring er en databehandleravtale. Finner man ut at avtalen brytes, må man gå til retts sak. Om et par års tid vil få et nytt personvernregelverk. Da skal flere personvernmyndigheter kunne ha tilsyn sammen på tvers av landegrensene, og det vil gjøre det lettere å se leverandørene i kortene, sier Eike.